

PROGRAM SOCJOTERAPEUTYCZNY NA ROK 2020/21

SPIS TREŚCI

I. INFORMACJE WSTĘPNE

II. CELE ŚWIETLICY

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

IV. FORMA ZAJĘĆ SOCJOTERAPEUTYCZNYCH

V. ORGANIZACJA I PROGRAM GRUPY
SOCJOTERAPEUTYCZNEJ

VI. TREŚCI PROGRAMOWE I BLOKI TEMATYCZNE

VII. ODBIORCY PROGRAMU ORAZ KRYTERIA
KIEROWANIA DZIECI DO ŚWIETLICY

VIII. DOKUMENTACJA OBOWIĄZUJĄCA W
ŚWIETLICY

IX. WSPÓŁPRACA

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Świetlice Socjoterapeutyczne powstały w październiku 2003r. i działają na terenie miasta Gniezna od ponad 17 lat. Ta wartościowa inicjatywa początkowo skierowana była głównie do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych. W chwili obecnej, po wielu latach doświadczeń oferta skierowana jest szerokiego grona dzieci z różnymi formami zaburzeń zachowania, albowiem zagrożenie demoralizacją, przestępczością czy uzależnieniami nie wynika już z faktu wzrastania w rodzinie z problemem alkoholowym. Jest to w obecnych czasach problem szerokiego grona rodziców. Obecnie na terenie miasta Gniezna działają 4 placówki Miejskich Świetlic Socjoterapeutycznych, zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta: na osiedlu Grunwaldzkim, osiedlu Tysiąclecia, osiedlu Kazimierza Wielkiego oraz przy ulicy Kilińskiego. Do placówek tych w roku 2019/20 uczęszczało około 100 dzieci.

Sytuacja związana z pandemią SARS-COV2, ukazała nam jak ważna jest bezpośrednia praca z dzieckiem i jego rodziną. Brak możliwości bezpośredniego kontaktu z dziećmi spowodowała iż uruchomiliśmy media społecznościowe w postaci Facebooka i Messengera by być w kontakcie z wychowankami, którzy jak się okazało mieli ogromne trudności z edukacją zdalną. Rodzice nie radzili sobie z proponowanymi przez szkoły formami kontaktu, często prosili o pomoc. Uruchomiliśmy również trzy telefony zaufania dla wszystkich mieszkańców Gniezna.

II. CELE ŚWIETLICY

Świetlica działająca w najbliższym środowisku lokalnym dziecka:

1. wspiera rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji,
2. zapewnia pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonych uzależnieniami, demoralizacją czy przestępczością,
3. współpracuje ze szkołami, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem i innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Zajęcia socjoterapeutyczne są formą pomocy adresowaną do dzieci borykających się z problemami osobistymi i trudnościami życiowymi. W obszarze oddziaływań socjoterapeutycznych pozostają dzieci z zaburzeniami zachowania, nadpobudliwością, agresją, zahamowaniem, niską samooceną, nieśmiałość, dzieci mające problemy szkolne wynikające z parcjalnych deficytów bądź z zaniedbania środowiska, zagrożone demoralizacją, przestępczością oraz uzależnieniami. Wyodrębnia się cztery kategorie relacji społecznych, w których przejawiają się zaburzenia w zachowaniu:

- relacja JA- RÓWIEŚNICY
- relacja JA-DOROSŁY
- relacja JA-ZADANIE

- relacja JA-JA

Zadaniem socjoterapii jest zatem wspomaganie dzieci w rozwoju i pojmowaniu rzeczywistości poprzez realizację celów rozwojowych, edukacyjnych i terapeutycznych. Cele rozwojowe wiążą się ściśle z wiekiem uczestników zajęć, gdyż w każdej fazie życia dominują określone potrzeby, których zaspokojenie odgrywa istotną rolę w procesie rozwoju. Rozwijają również indywidualne zainteresowania i podejmują istotne dla określonej grupy wiekowej zagadnienia.

Cele rozwojowe dotyczą głównie:

- poznania samego siebie, swoich mocnych i słabych stron;
- budowania poczucia własnej wartości;
- doskonalenia umiejętności zachowań asertywnych;
- kształtowania inteligencji emocjonalnej (rozpoznawanie, nazywanie emocji i uczuć).

Cele edukacyjne wspomagają proces nabywania wiedzy o samym sobie i o innych ludziach oraz proces rozumienia świata społecznego.

Cele edukacyjne dotyczą głównie:

- przełamywania nieśmiałości i nawiązywania kontaktów;
- umiejętności wyrażania swoich uczuć;
- umiejętności wytyczania celu;
- umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji i brania za nie odpowiedzialności;
- uczenia tolerancji i akceptacji drugiego człowieka;
- uczenia współpracy i współdziałania.

Jednak istota socjoterapii polega głównie na realizacji celów terapeutycznych, czyli

organizowaniu takich sytuacji społecznych podczas spotkań, które dostarczą uczestnikom zajęć doświadczeń korekcyjnych, przeciwstawnych doznanych urazom oraz sprzyjać będą odreagowaniu napięć emocjonalnych i posłużą uczeniu się nowych umiejętności społecznie апробowanych.

Cele terapeutyczne dotyczą głównie:

- odreagowania emocji;
- rozwiązywania problemów, trudnych sytuacji;

- lepszego zrozumienia ludzkich zachowań;
- otrzymywania wsparcia od grupy;
- przyjmowania i dawania informacji zwrotnych.

Cele te będą uwzględniały wiek rozwojowy podopiecznych świetlicy, dostosowane będą do ich potrzeb i zainteresowań związanych z wiekiem.

I. Okres wczesnoszkolny

1. Kształtowanie aktywności ruchowej i zabawy w grupie.
2. Zdobywanie wiedzy o świecie.
3. Rozwijanie twórczości dziecięcej.
4. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych w relacjach dorosły – dziecko, dziecko – dorosły, w sytuacjach nowych (nieznanych).
5. Kształtowanie umiejętności interpersonalnych w relacjach dziecko – dziecko, i podejmowania wspólnej aktywności.
6. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań i zamiłowań.

II. Okres dorastania

1. Budowanie pozytywnego obrazu siebie i zwiększenie poczucia własnej wartości
2. Odreagowanie napięć emocjonalnych
3. Dostarczenie pozytywnych treści o sobie
4. Rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów osobistych
5. Rozpoznawanie swoich mocnych stron
6. Rozwijanie szacunku do siebie i innych
6. Budowanie poczucia bezpieczeństwa, szacunku i zaufania

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Metody, formy i techniki pracy

W socjoterapii wykorzystuje się różne metody pracy z grupą. Podstawą ich jest praca w kręgu i rundki jako technika dzielenia się swoimi doświadczeniami. Siedzenie w kręgu umożliwia wszystkim uczestnikom bezpośredni kontakt wzrokowy, sprzyja nawiązywaniu

kontakty emocjonalnego, wyrównuje pozycje społeczne i zmniejsza dystans, zwłaszcza między dorosłym prowadzącym, a dziećmi (Sawicka, 2004, s 22).

Krag jest stałym elementem zajęć socjoterapeutycznych na ich początku i końcu. **Rundka** zaś jako technika pomagająca zwerbalizować swoje odczucia wykorzystywana jest zwykle w podsumowaniu ćwiczeń i polegać może na kończeniu rozpoczętego zdania czy udzielaniu odpowiedzi na postawione pytanie. Rundka oznacza, że każdy ma prawo (nie obowiązek) wypowiedzieć się, gdy inni słuchają i nie komentują wypowiedzi. Zasada ta dotyczy również prowadzącego.

Burza mózgów jako kolejna technika stosowana w pracy z grupą, aktywizuje ją do działania i wyzwala potencjał twórczy. Służy generowaniu niczym nie skrępowanych pomysłów na rozwiązywanie określonego problemu. Polega na rejestrowaniu przez nauczyciela wszystkich pomysłów bez ich oceny. Propozycje płynące od grupy mogą więc być realne i nierealne, czasem wręcz absurdalne. Nie decyduje bowiem ich jakość, lecz ilość wygenerowana w najkrótszym czasie. Z utworzonej w ten sposób listy grupa może wybrać pomysł najbardziej skuteczny lub najciekawszy czy oryginalny. Technika ta daje szansę wypowiedzenia się każdemu, nawiązania i utrzymania kontaktu oraz zaangażowania się (tamże, s.23).

Rysunki i prace plastyczne są bardzo ważną formą wypowiedzi dla dzieci mających problem z werbalizacją. W twórczości plastycznej dziecko przekazuje swoją wiedzę o świecie i swój stosunek emocjonalny do jego elementów, pokazuje co widzi, co czuje, jak myśli (Lovenfeld, Brittain, 1997, s.56). W rysunkach i innych wytworach plastycznych uczestnicy socjoterapii, mając zapewnioną swobodę, mogą wyrazić siebie, swoje uczucia i przeżycia, rzutować swoje urazy i konflikty na tworzywo plastyczne, uwalniać się od napięć psychicznych. Wspólne rysowanie umożliwia także przeżycie sukcesu. Wykonanie pracy plastycznej, jej omówienie, potem prezentacja to okazja do przeżycia satysfakcji, dumy i zadowolenia (Sawicka, 2004, s.23).

Śpiew i muzykowanie to forma, dzięki której dzieci chętnie wyrażają swoje uczucia. Piosenki są dobierane pod kątem podejmowanej tematyki. Wykorzystane również zostaną przedmioty wydające różnorodne dźwięki. Znaczenie muzyki dla człowieka jest nieocenione. Do jej zalet należy:

- ujawnianie i rozładowanie zablokowanych emocji i napięć;
- osiągnięcie integracji w grupie, poprawa komunikacji;
- nauka odpoczynku i relaksacji;
- usprawnienie funkcji percepcyjno – motorycznych;
- uwrażliwienie na muzykę i przyrodę;

- poprawianie kondycji psychofizycznej, wzrostu pozytywnego nastawienia do życia i sił witalnych.

Inscenizacje, odgrywanie scenek to technika korekcyjna i ucząca nawiązująca do psychodramy. Polega na odegraniu jakiegoś zdarzenia według gotowego scenariusza lub scenariusza przygotowanego przez grupę. Tematem inscenizacji są rzeczywiste problemy członków grupy. Odgrywanie scenek umożliwia wczucie się w sytuację innej osoby i jej zrozumienie, poruszenie ważnego problemu, odreagowanie emocjonalne ze zwrotną informacją od członków grupy.

Podstawową formą pracy socjoterapeutycznej jest **zabawa**, będąca jednocześnie główną aktywnością dziecka w wieku przedszkolnym. Zabawą określa się „*każdą czynność swobodnie i samorzutnie wykonywaną tylko dla pozytywnego zadowolenia, jakie daje jej dokonanie*” (Znaniński, 1974, s.260). Terapeutyczna rola zabawy polega na tym, iż podejmując działalność zabawową uwalniamy się na ten czas od codziennych zdarzeń życiowych, od surowych wymagań stawianych nam przez otoczenie lub przez samych siebie, od podejmowania ważnych decyzji (Suchodolski, 1976, s. 215). Z drugiej strony zdaniem K.Sawickiej, zabawa pozwala na doświadczanie humoru, nieskrępowanej radości, przyjemności z bycia razem bez zobowiązań, na doświadczanie swobodnej ekspresji, odprężenia psychicznego i fizycznego (Sawicka, 2004, s.25).

IV. FORMA ZAJĘĆ SOCJOTERAPEUTYCZNYCH

Zajęcia socjoterapeutyczne polegać będą na celowym stwarzaniu dzieciom warunków

(doświadczeń społecznych) umożliwiających zajście procesu socjoterapeutycznego (zmianę sądów o rzeczywistości, sposobów zachowań i odreagowanie emocjonalne). Proces ten odbywać się będzie w trakcie zajęć ujętych w różne formy.

V. ORGANIZACJA I PROGRAM GRUPY SOCJOTERAPEUTYCZNEJ

W skład grupy wchodzi dzieci o różnych formach zaburzeń. Dzięki temu uczestnicy mogą uczyć się od siebie nawzajem nowych zachowań. Mają również okazję do lepszego wzajemnego zrozumienia.

Program zajęć socjoterapeutycznych składa się z zestawu gier i zabaw o ustalonych celach i przebiegu. Wybór takiej formy zajęć ułatwia uwolnienie się napięć emocjonalnych. Udział w grach i zabawach integruje grupę - pozwala poznać się, zwiększa wzajemną sympatię i zaufanie. Biorąc udział w grach i zabawach dzieci mogą działać zgodnie z własną energią, być wesołe lub poważne. Poprzez gry i zabawy dzieci uzyskują nowe informacje o sobie, o swoim otoczeniu i innych ludziach. Często ważny wysiłek dzieci zmierzający do zrozumienia świata łączy się z zachowaniami sprawiającymi wrażenie bez troskiej i docelowej zabawy. W trakcie gier i zabaw dzieci uczą się koordynacji ruchowej, rozwijają własną sprawność. Uczą się dzielić przedmiotami, uczą się rozwiązywania konfliktów, współpracy

i wzajemnej pomocy. Przestrzeganie reguł gry stanowi dla dzieci proces uczenia się społecznego funkcjonowania. Modyfikowanie zabaw i wymyślanie nowych jest polem rozwijania własnej kreatywności i stanowi okazję doświadczenia. własnej sprawności. Służy do korygowania urazów związanych z funkcjonowaniem społecznym i zadaniowym. Pierwsze spotkania grupy są poświęcone stworzeniu poczucia bezpieczeństwa i wprowadzeniu dzieci w normy grupy socjoterapeutycznej. Dzieci będą miały możliwość zaprezentowania się zbudowania przyjacielskich relacji. Dalsze zajęcia prowadzone będą w oparciu o niżej przedstawione bloki tematyczne, zadaniem których będzie wykształcenie/zmiana określonych umiejętności u dzieci. Program każdego spotkania grupy socjoterapeutycznej podporządkowany jest prawidłom procesu grupowego.

VI.TREŚCI WYCHOWAWCZE I PLANOWANE OSIĄGNIĘCIA

Obszarem identyfikacji trudności uzasadniającym podejmowanie działań profilaktycznych, są czynniki ryzyka tkwiące w otoczeniu dziecka.

Czynnikami sprzyjającymi podejmowaniu zachowań problemowych są:

- *czynniki ryzyka związane z jednostką* (nieadekwatna ekspresja gniew, nadmierna agresywność, podatność na wpływy rówieśnicze ,niska samoocena ,stres, nadpobudliwość, depresja, przemoc
- *czynniki ryzyka związane z rodziną* (brak dojrzałych więzi w rodzinie , niekonsekwentna lub nieskuteczna dyscyplina w rodzinie ,rodzicielskie wzorce zachowań dysfunkcyjnych, przemoc w rodzinie, żałoba ,rozwód rodziców)
- *czynniki ryzyka związane z grupą rówieśniczą* (postawy akceptujące wobec zachowań problemowych ,negatywna presja rówieśnicza ,odrzućenie przez rówieśników)
- *czynniki ryzyka związane ze szkołą* (brak więzi nauczycieli z uczniami ,brak współpracy z rodzicami, przerzucanie odpowiedzialności na uczniów)
- *czynniki ryzyka związane z lokalną społecznością* (kryzys wartości w życiu społecznym , bezrobocie , pasywność obywatelska ,brak więzi międzyludzkich)

Ludzie podejmują zachowania problemowe głównie na skutek trzech zmiennych:

1. stresów – częste i silne stesy sprzyjają dysfunkcyjności, zaś rzadkie i słabe obniżają skłonność do zachowań dysfunkcyjnych.
2. niedostatków w zakresie umiejętności – dysfunkcyjności sprzyjają niedostatki w zakresie umiejętności rozwiązywania problemów, porozumiewania się, adekwatnej samooceny oraz rozumienia i interpretowania doświadczeń życiowych

3. sytuacyjnej presji rówieśniczej – dysfunkcjonalności sprzyja przejawiana w różnych sytuacjach silna negatywna presja rówieśnicza .

Działalność profilaktyczna w naszej świetlicy polega na:

- aktywizowaniu dzieci i młodzieży; - dostarczaniu pozytywnych przeżyć i wzorców;
- wspieraniu rozwoju posiadanych przez dziecko zdolności i umiejętności;
- kształtowaniu pozytywnych kontaktów i relacji interpersonalnych z innymi ludźmi;
- prowadzeniu wczesnej interwencji w przypadku dzieci i młodzieży z grup wysokiego ryzyka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Zajęcia socjoterapeutyczne podporządkowane zostaną trzem celom, w ramach których obowiązywać będą bloki tematyczne wytyczające treści programowe, które osoby odpowiedzialne w danej placówce realizować będą wg indywidualnych konspektów zajęć.

CEL	BLOKI TEMATYCZNE REALIZOWANE W RAMACH DANEGO CELU
ROZWOJOWY	Poznanwanie samego siebie, swoich mocnych i słabych stron;
	Budowanie poczucia własnej wartości;
	Doskonalenia umiejętności zachowań asertywnych;
	Kształtowania inteligencji emocjonalnej (rozpoznawanie, nazywanie emocji i uczuć).
EDUKACYJNE	Przełamywanie nieśmiałości i nawiązywanie kontaktów;
	Umiejętności wyrażania swoich uczuć;
	Umiejętności wytyczania celu;
	Umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji i brania za nie odpowiedzialności;
	Uczenie tolerancji i akceptacji drugiego człowieka;
	Uczenie współpracy i współdziałania;
	Kształtowanie umiejętności interpersonalnych oraz zachowań i akceptacji względem odmienności innych osób;

	Poznawanie mechanizmów sięgania po środki uzależniające;
	Współczesne zagrożenie cywilizacyjne - wirus SARS COV2 wywołujący chorobę COVID - 19
TERAPEUTYCZNE	Odreagowywanie emocji;
	Rozwiązywanie problemów, trudnych sytuacji;
	Przyjmowanie i dawanie informacji zwrotnych.
	Otrzymywanie i dawanie wsparcia
	Uczestniczenie w sytuacjach korekcyjnych

L.p.	Obszary działań	Cel	Termin realizacji
1.	Tworzenie i integracja grupy	<ul style="list-style-type: none"> - wytworzenie zasad pracy z grupą - wytworzenie zasad współpracy w grupie - tworzenie kontraktu 	<i>Wrzesień/październik</i>
2.	Wprowadzenie dziecka w świat zasad i norm społecznych	<ul style="list-style-type: none"> rozwijanie pożądanym społecznie zachowań, dostarczenie wiedzy z zakresu dojrzewania emocjonalnego, seksualnego i społecznego. budowanie poczucia przynależności do społeczności świetlicowej rozumienie i akceptowanie zmian zachodzących w okresie dojrzewania rozwijanie poczucia własnej wartości rozwijanie wrażliwości na drugiego człowieka rozwijanie akceptacji i empatii rozwijanie umiejętności bycia w 	<i>przez cały rok w ramach spotkań tematycznych, programów wychowawczych i edukacyjnych</i>

		<p>nowych sytuacjach</p> <p>organizowanie spotkań okolicznościowych mających na celu poszanowanie tradycji kulturowej</p>	
3.	Umiejętności interpersonalne	<p>Cel realizowany będzie w oparciu o programy terapeutyczne:</p> <p>1.,, Podaj dłoń”, zdobywanie wiedzy na temat ważnych umiejętności interpersonalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - otwartość - zaufanie - umiejętność wyrażania myśli - umiejętność wyrażania uczuć -akceptacja siebie i innych - umiejętność rozwiązywania konfliktów <p>2.”Jak żyć z ludźmi”, którego głównym celem jest rozwinięcie najważniejszych umiejętności interpersonalnych takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umiejętność komunikowania się z ludźmi -umiejętność podejmowania decyzji -chronienia siebie w sytuacji nacisku grupowego -poznawanie sposobów radzenia sobie ze stresem -budowanie właściwego wizerunku własnej osoby -rozwijanie empatii -wzmacnianie pozytywnego obrazu własnej osoby -umiejętność odreagowywanie napięć 	<p><i>przez cały rok w ramach spotkań tematycznych, programów wychowawczych i edukacyjnych</i></p>

		<p>emocjonalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> -budowanie udanych relacji z ludźmi -konstruktywne rozwiązywania konfliktów -kształtowanie wzorców zdrowego życia i spędzania wolnego czasu -ćwiczenie umiejętności stawiania się w sytuacji innych osób -rozwijanie umiejętności wczuwania się w sytuację innych osób -rozwijanie umiejętności wczuwania się w przeżycia innej osoby -rozwijanie empatii -poznanie się wzajemne -budowanie zaufania -wzmacnianie poczucia własnej wartości -nauka i ćwiczenie zachowań asertywnych -przełamywanie barier emocjonalnych -umiejętność wyrażania swoich uczuć -utrwalanie zachowań asertywnych -kształcenie umiejętności asertywnego odmawiania 	
4.	Promocja zdrowia (z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa wynikających z zagrożenia wirusem SARS-COV2)	<ul style="list-style-type: none"> -wpajanie nawyków zachowania codziennej higieny osobistej - poznanie zasad racjonalnego żywienia, higieny osobistej, wypoczynku i pracy umysłowej . 	<i>przez cały rok</i>
5.	Poznawanie regionu oraz znaczenia ochrony przyrody dla zdrowia i życia nas i	<ul style="list-style-type: none"> – poznanie form ochrony przyrody na terenie Miasta Gniezna - udział w akcjach „Sprzątanie Świata” (wrzesień) - obserwacja otaczającej przyrody i zmian zachodzących w ciągu roku 	<i>Przez cały rok</i>

	przyszłych pokoleń	-pielęgnacja zielonych skwerów i ogródków przy świetlicach.	
6.	Wyrobienie umiejętności właściwego korzystania z mediów	-przeprowadzenie pogadań dotyczących zagrożeń multimedialnych	<i>W zależności od potrzeb</i>
7	Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie powodzenia szkolnego	-pomoc w nauce i rozwijanie umiejętności pracy własnej -stwarzanie warunków do nauki -ćwiczenie umiejętności szkolnych -budowanie motywacji do nauki -współpraca z pedagogiem szkolnym i wychowawcami	<i>Przez cały rok</i>
8.	Współpraca z rodziną dziecka	-motywowanie rodziców do większego zainteresowania się losem dziecka , - udzielania wsparcia oraz informacji dotyczących umiejętności wychowawczych: -rozmowy indywidualne z rodzicami -spotkania z rodzicami w ramach imprez okolicznościowych i integracyjnych -zaprezentowanie rodzicom osiągnięć i umiejętności dziecka -spotkanie z rodzicami dotyczące potrzeb dziecka wynikających z poszczególnych etapów rozwoju -udzielanie informacji o formach i rodzajach pomocy skierowanej do rodziny: - pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie miasta Gniezna , -pomoc terapeutyczna osobom żyjącym w rodzinie z problemem alkoholowym, -udzielenie porady osobom doświadczającym przemocy w rodzinie informując o procedurze prawnej oraz możliwościach uzyskania pomocy od organów ścigania ,ośrodków pomocy społecznej ,lekarzy (telefony zaufania) - kreowanie potrzebujących systematycznej pomocy do wyspecjalizowanych placówek leczenia alkoholowego.	<i>przez cały rok</i>

9.	Rozwijanie potrzeby kontaktu ze sztuką. oraz zainteresowań i zamiłowań dzieci.	-rozwijanie aktywności własnej budowanie potrzeby kontaktu z kulturą i sztuką -uczestniczenie w życiu kulturalnym miasta) -organizacja zajęć sportowych, plastycznych, artystycznych, fotograficznych,	<i>Przez cały rok</i>
10.	Trening Zastępowania Agresji	-dostarczenie informacji na temat pojęcia złości, -umiejętności kontroli złości, -zdobycie umiejętności rozpoznawania zachowań agresywnych u siebie i innych. -zdobycie wiedzy, gdzie szukać pomocy, gdy jest się ofiarą lub świadkiem przemocy. -wykształcenie umiejętności adekwatnego reagowania na zachowania agresywne. -poznanie reakcji swojego organizmu na stres i zdobycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych Wykorzystane będą elementy treningu TZA.	<i>Listopad/grudzień/styczeń</i>
11.	Profilaktyka uzależnień	Dzieci zdobędą wiedzę na temat przyczyn i skutków sięgania po substancje psychoaktywne potrafiły asertywnie odmawiać zapalenia papierosa, picia alkoholu, zażycia narkotyku. będą wiedziały, gdzie szukać pomocy w walce z nałogami. Wykorzystywane będą m.in. takie programy profilaktyczne jak: 1. "Drugi elementarz", czyli program siedmiu kroków, którego celem będzie dostarczenie wiedzy dzieciom o substancjach uzależniających oraz zagrożeniach związanych z ich używaniem. Dzieci potrafią wskazać	<i>luty/marzec</i>

		<p>możliwości unikania tych zagrożeń jak również znają sposoby radzenia sobie z nimi.</p> <p>2. „Jak żyć z ludźmi”, program który ma na celu dostarczenie wiedzy o środkach psychoaktywnych, niebezpieczeństwach związanych z ich używaniem i możliwościach unikania tych zagrożeń</p> <p>Wytrenowanie kilku ważnych umiejętności życiowych tj. odmawianie, satysfakcjonującej zabawy bez sięgania po środki uzależniające i konstruktywnych zachowań w kontaktach z ludźmi.</p>	
12.	Podtrzymywanie tradycji i zwyczajów	<p>- przybliżenie historii symboli narodowych oraz kształcenie właściwego zachowania wobec nich</p> <p>- kultywowanie zwyczajów bożonarodzeniowych, wielkanocnych</p> <p>- opieka nad grobami żołnierzy</p>	<i>W zależności od potrzeb</i>
13.	Zamykanie grupy	<p>-podsumowanie doświadczeń i umiejętności nabytych w trakcie zajęć</p> <p>-sposoby wykorzystywania nabytych umiejętności</p> <p>-wpływ zajęć na mój rozwój- o co jestem bogatszy</p>	<i>Maj /czerwiec</i>

VII. ODBIORCY PROGRAMU ORAZ KRYTERIA KIEROWANIA DZIECI DO ŚWIETLICY

1. Zajęcia w świetlicach odbywają się w dwóch grupach wiekowych:

- Klasy I – V
- Klasy VI i wyżej

Udział w zajęciach jest dobrowolny, rodzice wyrażają zgodę na uczestnictwo dziecka w zajęciach oraz na samodzielny powrót do domu. W zajęciach mogą brać udział tylko te dzieci, które wyrażają na nie zgodę.

Dzieci mogą być kierowane do świetlic przez pedagogów szkolnych, wychowawców, nauczycieli, kuratorów sądowych oraz na prośbę rodziców.

2. Podstawowe kryteria kierowania dzieci do świetlicy:

- ✓ Niewydolność wychowawcza rodziców (problem alkoholowy, rodzina niepełna);
- ✓ Trudności wychowawcze przejawiane w szkole (zachowania agresywne, nieśmiałość, wyalienowanie);
- ✓ Trudności w kontaktach z dorosłymi (łamanie społecznie przyjętych norm obowiązujących w grupie);
- ✓ Zniekształcony obraz własnej osoby (brak wiary we własne możliwości, niskie poczucie własnej wartości);
- ✓ Niepożądane zachowania, ujawniane w trakcie wykonywania zadań (zachowania unikowe, łatwe zniechęcanie się, rezygnacje);
- ✓ Zagrożenie demoralizacją.

Świetlice świadczące pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym w myśl **rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 września 2000 roku** są placówkami opiekuńczo-wychowawczymi wsparcia dziennego. Odnoszą się więc do nich zawarte w rozporządzeniu zasady działania i organizacji placówek opiekuńczo-wychowawczych, kwalifikacje osób zatrudnionych w placówkach oraz standardy wychowania i opieki. **Grupę socjoterapeutyczną powinny prowadzić przynajmniej dwie osoby, tzn. na każdych zajęciach jest przynajmniej dwóch prowadzących, a liczba dzieci nie powinna przekraczać 10 osób.**

Grupy wychowawcze będą skupiały dzieci zróżnicowane pod względem wieku. Wpłyne to na lepszą integrację zespołu oraz stworzy rodzinną atmosferę, która przyczyni się do wzrostu opiekuńczości i odpowiedzialności za młodszych kolegów. Zajęcia socjoterapeutyczne natomiast prowadzone będą w zespołach dzieci zbliżonych wiekowo.

VIII.DOKUMENTACJA OBOWIĄZUJĄCA W ŚWIETLICY

Najistotniejsze dla zorganizowania pomocy socjoterapeutycznej są informacje, które dotyczą ustalenia sytuacji, w których pojawiają się zachowania problemowe, ich źródeł, dynamiki oraz pozycji dziecka w grupie rówieśniczej i w rodzinie. Dokonujemy charakterystyki wychowanka na podstawie wywiadu środowiskowego oraz innych informacji uzyskanych od nauczycieli, wychowawców, pedagogów. Określamy w niej:

- ✓ Dane biograficzne

- ✓ Sytuacje społeczno – środowiskową
- ✓ Rozwój dziecka w sferach: psychicznej, fizycznej, społecznej i kulturalnej
- ✓ Zainteresowania i aspiracje dziecka
- ✓ Prognozowanie rozwoju

W każdej ze Świetlic obowiązuje następująca dokumentacja:

- ✓ Dziennik zajęć
- ✓ Indywidualna Karta Uczestnika Świetlicy Socjoterapeutycznej
- ✓ Karta Obserwacji Uczestnika
- ✓ Kontrakt z rodzicami
- ✓ Oświadczenie (zgoda na uczęszczanie dziecka do placówki, zobowiązanie o odbiorze dziecka z placówki,/o samodzielnym powrocie)
- ✓ Deklaracja zgody na publikację wizerunku dziecka
- ✓ Informację o zasadach przetwarzania danych osobowych
- ✓ Regulamin MŚS

Przez cały okres pracy pogłębiamy wstępną charakterystykę wychowanka, weryfikując ją o nowe spostrzeżenia, modyfikując cele i kierunki pracy z dzieckiem, a także opracowujemy końcową charakterystykę, uwzględniając: charakter ewentualnie utrzymujących się trudności, efekty końcowe, wskazówki do organizowania dalszej pomocy dziecku.

Dokumentację prowadzi się w oparciu o wywiad z rodzicem dziecka, Jest to niezbędny element do kolejnego etapu pracy, którym będzie diagnoza dziecka i jego środowiska. Celem diagnozy jest opracowanie indywidualnej urazowości i sposobów ich korygowania.

Dynamika procesu grupy podlegać będzie **superwizji wewnętrznej** z drugim terapeutą. W przypadku pojawienia się problemów wykraczających poza możliwości superwizji wewnętrznej, dana sytuacja konsultowana będzie z superwizorem lub psychologiem. Umożliwi ona:

- rozwiązanie własnych problemów, które mogłyby zakłócić przebieg procesu dokonującego się w grupie;
- udzielenie sobie nawzajem informacji zwrotnej;

- dzielenie się swoimi odczuciami, zarówno pozytywnymi, jak i negatywnymi, dotyczącymi zajęć w grupie;
- ocenę tych działań, które zakończyły się sukcesem w pracy z grupą, jak i tych, które nie przyniosły zamierzonych efektów i mogły być przeprowadzone inaczej;
- omówienie ewentualnej konieczności wprowadzenia zmian do następnych zajęć;

IX. WSPÓŁPRACA

Miejskie Świetlice Socjoterapeutyczne w ramach swojej wieloletniej działalności nawiązały współpracę z instytucjami działającymi na terenie miasta Gniezna na polu pomocy rodzinie, są to między innymi:

-Sąd,

-Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

-Miejski Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

-MOPS(asystenci rodzin)

-Pedagodzy szkolni,

-Kuratorzy,

-Uczniowski Socjoterapeutyczny Klub Sportowy "Rodzice Dzieciom"

Wzajemna współpraca przyczynia się do szybkich i sprawnych działań na rzecz dzieci i ich rodzin.